

KOSOVA'NIN BAĞIMSIZLIK SÜRECİ

*Ali Caner BAŞOL

Balkanlar tarihin birçok döneminde dünyanın en dinamik bölgelerinden birisi olmuştur. Küçük ve bir bütün gibi görünse de birbirinden izole toplumların varlığı ve bu toplumların aralarındaki dini ve kültürel farklılıklar toplumları adeta sürekli bir mücadele içinde tutmuştur.

Josef Broz Tito dengeli, çatışmaya mahal vermeyen ve halkın refahını sağlamaya yönelik bir yönetim uygulayarak Yugoslavya'yı bir arada tutmayı başarmıştır. Ancak daha sonra Sırbistan, Kosova ve Voyvodina'nın özerkliklerine son vererek onların oy haklarını üzerine almıştır, ayrıca Karadağ da Sırbistan ile birlikte hareket edince Sırbistan, Yugoslavya Başkanlık Konseyi'ndeki toplam 8 oyun 4'üne sahip olmuştur. Bu da Yugoslavya yönetiminin Sırp'lara geçmesi anlamına gelmekteydi. Doğal olarak diğer cumhuriyetler buna tepki göstermişler ve Yugoslavya dağılma sürecine girmiştir. 1990'lı yıllarda Balkanlarda dört adet yeni devlet kurulmuş (Bosna-Hersek, Makedonya, Slovenya ve Hırvatistan) ancak Kosova o dönemde bağımsızlık mücadelesinde başarılı olamamıştır. Kosova Kurtuluş Ordusu (KKO) ve Sırp güçleri arasındaki çatışmalar şiddetlenince NATO 1999'da Sırbistan'a askeri harekât gerçekleştirmiştir. Bunun sonucunda da Kosova Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) 1244 sayılı kararıyla Sırbistan'a bağlı kabul edilmiş ayrıca Sırbistan'ın Kosova üzerindeki denetimine son verilmiştir. Kosova 2008 yılına kadar BM yönetiminde kalmıştır daha ve 17 Şubat 2008'de Kosova uluslararası arenada bağımsız bir devlet olarak boy göstermeye başlamıştır.

Kosova uluslararası hukuka göre devlet olmanın asgari şartlarını yerine getirmiştir. Asgari şartlardan; sürekli bir nüfusa sahip olma (2 milyon üzerinde bir nüfus); Karadağ, Sırbistan, Arnavutluk, Makedonya ile çevrili uluslararası sınırları belli olan bir ülkeye ve ülkesinin genelinde hükümranlılığı olan siyasi bir egemenliğe sahiptir. Kosova devlet olmanın ilave şartlarını da elinde bulundurmaktadır; kendi kaderini tayin edebilme, uluslararası ilişkiler kurabilme, uluslararası rızaya sahip olma gibi ilave şartlara haizdir. Böylelikle Kosova'nın bağımsız bir devlet olduğu su götürmez bir gerçektir.

Kosova'nın bağımsızlık mücadelesi tüm dünyada yankı uyandırmış ve uluslararası sistemde söz sahibi olan veya söz sahibi olmak isteyen devletler bu durum karşısında farklı tepkiler vermiştir. Kosova'nın bağımsızlığı hakkında fikir bildiren ülkeleri iki farklı grupta yani bağımsızlığa taraf olanlar ve bağımsızlığa karşı olanlar olarak incelenebilir. Bağımsızlığa taraf olanlar başta Arnavutluk, ABD, Türkiye ve AB üyesi bazı devletlerdir. Arnavutluk uluslararası arenada müttefik edinme ve halkının çoğunun soydaşlarından oluşan (Kosova nüfusunun %90'ı Arnavut asıllıdır) bir devletin bağımsız olması gibi nedenlerden bu bağımsızlığı desteklemektedir. ABD ise stratejik mülahazalar ve çevreleme politikası gibi nedenlerden bağımsızlığa destek vermektedir. Türkiye'nin bağımsızlığa desteğinin nedeni Kosova ile Türkiye arasında bulunan köklü tarihi, kültürel, beşeri bağlara ve ayrıca askeri, dini ve Türk azınlığı bulunduğu için müttefik olabileceği politikasına dayanmaktadır. Ayrıca Türkiye, Balkanların istikrar ve güvenliğini dış politika öncelikleri arasında görmekte ve Kosova'nın bağımsızlığının bu amaca hizmet edeceğine inanmaktadır.

* Trakya Üniversitesi uluslararası ilişkiler üçüncü sınıf öğrencisi

Sonuç olarak; Kosova'nın bağımsızlığı konusunda uluslararası arena genel hatlarıyla iki kutba ayrılmıştır. Bu da sorunun ne kadar ciddi ve önemli olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca genelde her yeni bağımsızlık olayında olduğu gibi Kosova'nın bağımsızlığında da hukuki etmenler siyasi etmenlerin önüne geçmektedir. Sırbistan'ın kışkırtmaları sonucu Sırbistan-Kosova gerginliği ve buna karşı olarak da Arnavutluk-Kosova yaklaşması bölgedeki tansiyonu arttıracaktır ve barışın korunması yönündeki tehditlerin devamlı olacağına işaret etmektedir. Ancak her ne olursa olsun Kosova bağımsız bir devlettir ve bu kışkırtmalarla baş edecek güçtedir.